

OM HET STRUCTURBEELD VAN EEN BEVOLKING

Nederlands Veldteam verricht een demografisch onderzoek in N.-Guinea

TWEDE TAAK: VASTLEGGEN VAN EEN BURGERLIJKE STAND

(Van een bijzondere medewerker)

TEGEN het decor van hoge klapperbomen straalt het basiskamp, dat wij betreden, een rust uit die alleen wordt verstoord door het geluid van de ver verwijderde branding en het gekrijs van onzichtbare vogels in het oerwoud. Niets wijst er aanvankelijk op dat in dit kamp, dat gelegen is op het dichtbegroeide eiland Soepiori ten westen van Biak, een grote activiteit heerst.

Dit tentenkamp, dat uiterlijk meer weg heeft van een militair bivak, vormt het tijdelijk hoofdkwartier van een Nederlands team, dat onder leiding van de heer J. Gemmink een demografisch onderzoek verricht in Nederlands Nieuw-Guinea.

OM het doel van dit onderzoek vast te stellen is het niet voldoende te volstaan met de vertaling van het woord „demografie“ dat volgens Van Dale „beschrijving van volkeren in sociaal en politiek opzicht“ betekent.

Het onderzoek, dat door de heer Gemmink wordt uitgevoerd, valt in twee elementen uiteen: het vormen van een structuurbeeld van de bevolking en het vastleggen van een burgerlijke stand.

Het structuuronderzoek omvat o.a. het vaststellen van het aantal en de verhouding van de geslachten onder de bevolking, de verdeling in ruimte naar woon- en geboorteplaats, bij de bevolking, de leeftijdsopbouw naar geslacht, de familie samenstelling, de gezindte (kerk, religie) de geboortevang, de kinder- en zuigelingensterfte, de groei- en sterfte cijfers. Door verwerking van de resultaten van dit onderzoek kan men voor de eerste 10 tot 14 jaar de ontwikkeling van de loop der bevolking volgen. Dit is uiteraard van groot belang voor de opstelling van plannen die verband houden met onderwijs, volksgezondheid, landbouw en industrie ten behoeve van de inheemse bevolking.

Aan de hand van deze cijfers kunnen vragen worden beantwoord als: „Wat is de invloed van Westeuropese ingreep op de bevolking van dit land op medisch terrein?“ „Hoe groot is de vruchtbaarheid van de bevolking en hoe verloopt de natuurlijke groei in verband met de plannen voor het onderwijs?“ Tot op dit ogenblik is over dit alles weinig bekend en moet men plannen baseren op te hooft en te gras verstrekte gegevens van bestuursambtenaren, zendelingen missionarissen, onderwijzers en medici. In betrekkelijk korte tijd moet nu in deze leerde worden voorzien door middel van dit onderzoek.

Het tweede element van het demogra-

Op dit moment is op het eiland Biak ongeveer de helft van de bevolking geregistreerd en is reeds een betrouwbaar inzicht verkregen in de bevolkingstructuur.

Voor de uitvoering staan tien veldteams ter beschikking, die elk bestaan uit een veldassistent met een inheemse oppasser en een inheemse informant. Deze teams, die hun gegevens doorzenden naar het basiskamp voor verdere verwerking, bivakkeren vaak weken in een bepaald dorp, waar aan twintig mensen per dag een soort „sociaal interview“ wordt afgenomen. Met behulp van de informant — meestal een vooraanstaande bewoner uit het te ondervragen dorp — wordt aan alle bewoners een aantal vragen gesteld waaruit een beeld ontstaat van de familie verhoudingen.

Het is de bedoeling, dat voor het bijhouden van een burgerlijke stand in de toekomst „dorpregistratoren“ zullen worden aangetrokken.

Om te zien hoe een dergelijk onderzoek in 'n werk gaat hebben wij van Hollandia uit naar het ver van de bewoonde wereld gelegen basiskamp een reis van ongeveer 100 kilometer moeten maken. Eerst twee uur vliegen per Dakota naar Biak en vandaar tien uur varen per gemotoriseerde prauw over zee via een zeer nauwe zeestraat, die de eilanden Biak en Soepiori gescheiden houdt.

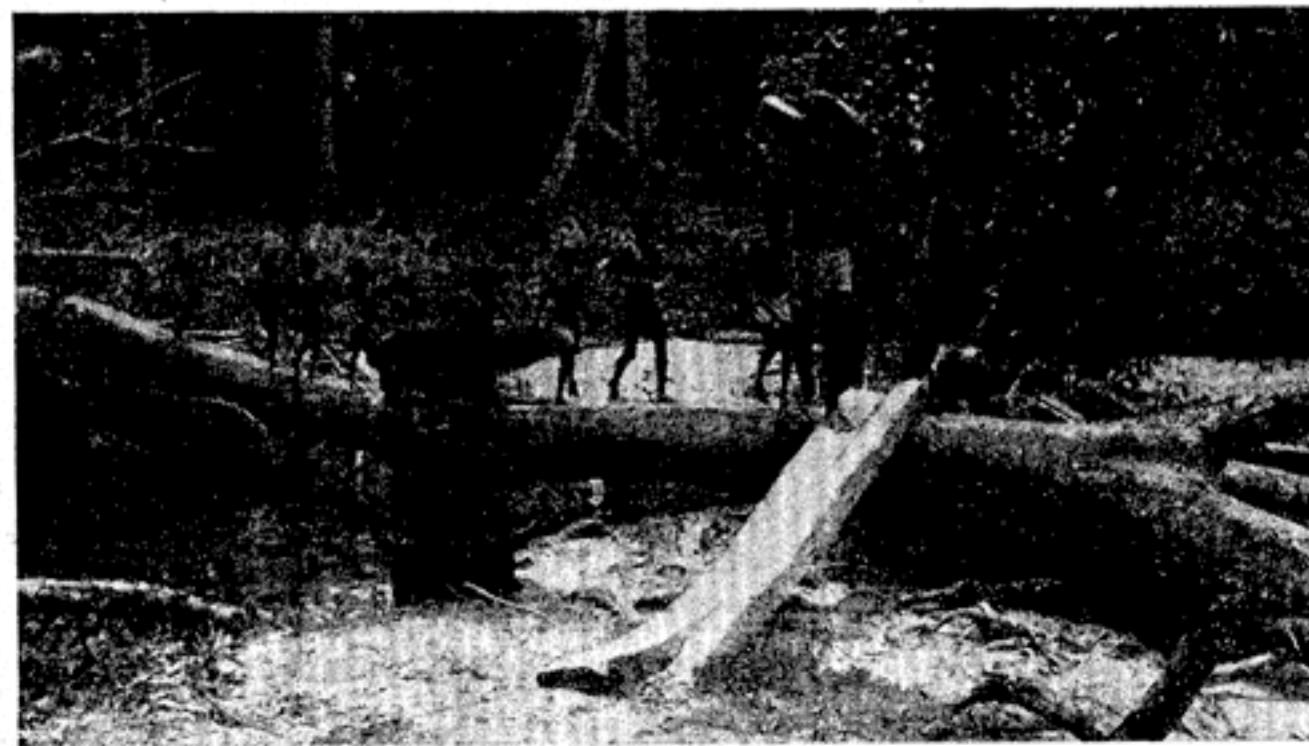
Onderweg worden nog enige veldassistenten — medewerkers van de heer Gemmink — die in op onze route gelegen kustplaatsjes tijdelijk verblijven, geparaad. Voor hen is ieder contact met de buitenwereld een „verzetje.“ Hun woning bestaat meestal uit niet meer dan een zelf meegenomen tent en indien hiervoor geen ruimte is, slaan zij hun bivak op in een leegstaand meestal op palen gebouwd houten dorps huis. Van veel comfort is hierbij natuurlijk geen sprake.

• Schap met vijf poten

DEZE jongelui — vaak Nederlandse studenten — hebben voor dit werk een opleiding gevolgd aan het Instituut voor de Tropen te Amsterdam en een speciale cursus van de heer Gemmink in Utrecht. Zij moeten eigenlijk het bekende schap, met de vijf poten zijn. Niet alleen behoren zij zin voor avontuur te hebben, maar ook een aangeboren gevoel voor nauwkeurigheid. Deze beide eigenschappen treft men maar zelden verenigd bij één mens.

Over het contact met de bevolking was de heer Gemmink zeer tevreden. „In het begin tonen ze zich nog al eens terughoudend, maar als blijkt, dat wij met de beste bedoelingen komen is het hek al gauw van de dam. Je kunt overigens bij een eerste contact aan hun reacties zien dat ze het vreemd vinden

AANVOER van benzine voor de motorprauw.

dat blanken zich interesseren voor hun familieaangelegenheden.

Maar het is nu eenmaal ook weer zo, dat men door dergelijke vragen bij vrijwel ieder mens al gauw een sfeer van vertrouwen schept. Zeer verbaasd zijn ze vaak indien ze merken dat we b.v. alles welv. van familie-leden in andere dorpen, die juist door ons zijn bezocht.“

• Tijdelijk hoofdkwartier

HET basiskamp bestaat uit een tiental tenten, die op een gehoord voetbalveld van een nabijgelegen dorpje zijn opgezet. In het midden waait hoog aan een vlaggemast de Nederlandse driekleur, terwijl in de directe omgeving hiervan twee grote tenten, „die dienst doen als eetverblijf en voor opslagplaats voor voorraden, het centrum van het kamp vormen. Hier omheen zijn de werk- en slaaptenten gegroepeerd alle voorzien van muskietengas.

Een keuken, wasten en een van stap opgetrokken huisje waarin des avonds een aggregaat zorgt voor de elektriciteitsvoorziening van het kamp, completeren het geheel. In de door de tropenzone smoorheet gestoofde werkten worden in een soms bijna ondraaglijke temperatuur werkuren gemaakt die vaak ver uitgaan boven de normale uren werkdag bij het gouvernement. De werkzaamheden op zichzelf zijn 't moeilijk en liggen geheel op het

administratieve viak, maar in dit land spelen nog andere factoren een belangrijke rol die het werk aanzienlijk moeilijker maken en voor enkelen zelfs tot een te zware taak maken. Men moet niet alleen goed bestand zijn tegen het klimaat maar ook tegen de eenzaamheid. Vooral al deze laatste factor is van grote betekenis.

Iedere dag in het basiskamp is praktisch zonder afwisseling en zonder verlies. De heer Gemmink heeft dan ook twee van zijn veldassistenten tijdelijk in het basiskamp moeten plaatsen om het gebrek aan werkkrachten dat is ont-

VELDASSISTENT op weg naar zijn werk.

staan door het uitvallen van enige vrouwelijke administratieve krachten, op te vangen.

De heer Gemmink verwacht ongeveer midden van dit jaar met de Schouten eilanden gereed te zijn. Via het eiland Japen zal hij dan naar het vasteland van Nederlands Nieuw-Guinea trekken voor een onderzoek in de gebieden rondom de Geelvink-baai.

(Nadruk verboden)